

Profielschets plaatsvervangend voorzitter gemeenteraad

Aan: Gemeenteraad
Van: Griffie
Datum: 11 december 2023

Aanleiding

Op vrijdag 7 december jl. heeft John Bartels met een mail aan de gemeenteraad te kennen gegeven dat hij niet langer als plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad wil optreden, omdat in deze functie moeilijk te verenigen valt met zijn rol als volksvertegenwoordiger in een eenmansfractie. Hij heeft hij de griffier verzocht om de procedure voor zijn herbenoeming in gang te zetten.

In deze notitie zetten we, voor diegene die overwegen om te solliciteren naar de vrijgevallen functie, de taken van een plaatsvervangend voorzitter op een rij en hebben we (niet uitputtend) een aantal competenties benoemd die gewenst zijn voor het invullen deze functie.

Wettelijke grondslag

Het plaatsvervangend voorzitterschap vindt zijn grondslag in artikel 77 van de Gemeentewet:

1. Bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester wordt zijn ambt waargenomen door een door het college aan te wijzen wethouder. Het voorzitterschap van de raad wordt in dat geval waargenomen door het langstzittende lid van de raad. Indien meer leden van de raad even lang zitting hebben, vindt de waarneming plaats door het oudste lid in jaren van hen. De raad kan een ander lid van de raad met de waarneming belasten.
2. Bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders wordt het ambt waargenomen door het langstzittende lid van de raad. Indien meer leden van de raad even lang zitting hebben, vindt de waarneming plaats door het oudste lid in jaren van hen. De raad kan een ander lid van de raad met de waarneming belasten.

Vastgesteld (aanvullend) beleid in Renkum

De gemeenteraad van Renkum heeft geen aanvullend beleid vastgesteld voor de plaatsvervangend voorzitter.

Takenpakket

De taken van een plaatsvervangend voorzitterschap behelst in Renkum het volgende:

- De plaatsvervangend voorzitter vervangt de burgemeester als voorzitter van de raad, als deze onverhoopt afwezig is. Dit kan voor korte duur zijn, maar er kan ook sprake zijn van langere tijd bijvoorbeeld bij ziekte of verlof. Het gaat dan, zoals gezegd, om een vervanging in alle aspecten van het burgemeestersambt voor zover die het voorzitterschap van de raad betreffen. Dit omvat, naast het feitelijk voorzitten van de raadsvergadering, mede “de convocatie, de vaststelling van de agenda en de ondertekening van de genomen raadsbesluiten” en het ondertekenen van de van de raad uitgaande stukken;
- De plaatsvervangend voorzitter heeft ook een aantal taken dat niet door de burgemeester kunnen worden vervuld. Hierbij moet men denken aan de installatievergadering van een nieuwe burgemeester, of het toespreken van een vertrekkend burgemeester.
- Artikel 77, lid 2 Gemeentewet bepaalt dat de waarneming van het volledige burgemeestersambt in het bijzondere geval van verhindering of ontstentenis van alle wethouders ook bij de vicevoorzitter van de gemeenteraad ligt. Let wel: hij/zij vervangt de burgemeester dan ook in het geval van bijvoorbeeld rampen of zware ongevallen.
- Ook in het geval dat de burgemeester niet verhinderd is, en formeel gehouden is de gemeenteraadsvergadering voor te zitten, neemt de vicevoorzitter in de praktijk soms het voorzitten van (een deel) van de gemeenteraadsvergadering op zich. Dat gebeurt vooral wanneer de inhoudelijke portefeuilles van de burgemeester aan de orde zijn, bijvoorbeeld openbare orde en veiligheid (OOV). Het overdragen van het technisch voorzitterschap in zo'n geval markeert het onderscheid tussen de rol van de burgemeester als voorzitter enerzijds en zijn rol als bestuursorgaan en lid van het college anderzijds. Door het technisch voorzitterschap tijdelijk over te dragen heeft de burgemeester op dat moment inhoudelijk meer vrijheid en kan de raad, in de persoon van de vicevoorzitter, het agendapunt ordentelijk laten verlopen.

Mogelijke competenties

Voor de plaatsvervangend voorzitter kan aangesloten worden bij de competenties uit de profielschets van de burgemeester, die betrekking hebben op het voorzitterschap van de raad. In het bijzonder kan hierbij gedacht worden aan:

- Onafhankelijkheid en neutraal
Een plaatsvervangend voorzitter is neutraal en leidt vergaderingen zonder politieke vooringenomenheid.
- Draagvlak in de raad
Een plaatsvervangend heeft het vertrouwen van de raad, het liefst van de gehele gemeenteraad. Het is bij voorkeur iemand met enige jaren ervaring in de gemeentepolitiek.
- Gezaghebbend
Een plaatsvervangend voorzitter beschikt over een zeker natuurlijk overwicht en heeft het gezag om een raadsvergadering te leiden.
- Communicatief en representatief
Een plaatsvervangend voorzitter is in staat onder verschillende omstandigheden, met diverse mensen met verschillende achtergronden contact te maken. De plaatsvervangend voorzitter kan zich opstellen als vertegenwoordiger van de gemeenteraad.
- Verbindend
Een plaatsvervangend voorzitter verbindt belangen en standpunten en poogt tot gedragen oplossingen te komen waarbij de oorspronkelijke inzet niet uit het oog wordt verloren. Weet zich te verplaatsen in de verschillende partijen.

Procedure

De benoeming van de plaatsvervangend voorzitter wordt (via de agendacommissie) geagendeerd voor de raadsvergadering van 31 januari. Raadsleden die zich kandidaat willen stellen kunnen zich bij de griffie melden, vóór woensdag 10 januari 2024.

Indien er zich meerdere raadsleden kandidaat stellen worden deze vooraf bekend gemaakt. De benoeming vindt plaats door middel van een geheime schriftelijke stemming.